

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-2020817

25/11/2021

Konu : GÖRÜŞ (Hakediş Ödemelerinde Borcu Yoktur Uygulaması Hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ..... Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 11.10.2021 tarihli ve 1942714 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan mal alım ihalelerinin hak ediş ödemelerinde Sosyal Güvenlik Kurumundan borcu yoktur yazısı istenilip istenilmeyeceği ile ihaleye giren şirketin birden fazla iş yeri olması durumunda bütün iş yerlerinin SGK'ya borcunun ödenip ödenmemesi hususunda tereddüde düşüldüğü belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması*" başlıklı 90 ıncı maddesinde "***Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.***

(Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/54 md.) İşverenlerin hakedişleri, Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir. Kesin teminatları ise ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının tespit edilmesinden sonra iade edilir. İşverenlerin, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, bankalar ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

...

(Değişik dördüncü fıkra: 17/4/2008-5754/54 md.) Valilikler, belediyeler, il özel idareleri ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler tarafından, geçici iskân veya yapı kullanma izin belgesi verilmeden önce yapılan inşaat dolayısıyla, diğer kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ve bankaların ise Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirlenecek işlemlerinde Kuruma borçlarının bulunmadığına dair ilgililerden Kurumca düzenlenmiş bir belgenin istenmesi zorunludur.

Bu maddede belirtilen yükümlülükler yerine getirilmeden hak ediş ödenmesi, kesin teminatın iade edilmesi veya geçici iskân izin belgesi ve yapı kullanma izin belgesi verilmesi veya diğer işlemlerin gerçekleştirilmesi hallerinde, ilgililer hakkında genel hükümlere göre idarî ve cezaî işlem yapılır.

... ” hükmü,

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinde "*(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;*

...

b) *Hakediş: Yapılan işe karşılık, katma değer vergisi hariç, malzeme fiyat farkı ve akreditif bedeli dahil olmak üzere idarece işverene ödenmesi gereken toplam tutarı,*

...

e) *Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,*

f) *Ödeme makamı: Ödemeyi yapan muhasebe birimini veya ödeme yapan birimi,*

g) *Piyasadan hazır halde alınıp satılan mal: Projelendirme veya münhasıran bir talep üzerine üretimi yapılmayan malları,*

...

ifade eder.” hükmü,

“İhalelerin bildirilmesi” başlıklı 5 inci maddesinde “(1) İdareler, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların tebligat adreslerini sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden onbeş gün içinde ilgili üniteye bildirmek zorundadır. İhale konusu iş, piyasadan hazır halde alınıp satılan malın temini ise bu işler idare tarafından Kuruma bildirilmez.

... ” hükmü,

“Hakedişten kesinti ve mahsup” başlıklı 6 ncı maddesinde “(1) İdarece işverenlerin hakedişleri, Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir.

(2) İdare, işverene yapacağı her hakediş ödemesinden önce, işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığını, üniteden yazı ile sorar. Ünitece, işverenin ve varsa alt işverenlerinin muaccel borcunun bulunmadığı hususu idareye bir aylık süre içinde yazı ile bildirilir. Yazı ile bildirilmediği sürece, idare tarafından işverene hakediş ödenmez.

(3) İdare, yaptığı ihaleler sonucunda işverene ödeyeceği her hakediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapabilmek için Kuruma yetki başvurusunda bulunabilir. Kurumca bu başvurunun uygun görülmesi halinde idarece, işverene yapılacak her hakediş ödemesinden önce elektronik ortamda işverenin ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan muaccel borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapılır. İşveren ve varsa alt işverenlerin Kuruma borcu yoksa, ayrıca Kuruma yazı ile sorulmaksızın hakediş ödemesi yapılır.

...

(5) İdarece, işveren ve varsa alt işverenlerinin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına mahsup edilmek üzere yapılan kesinti tutarı, ödeme belgesinde gösterilir. ...

(6) İşverenin ve varsa alt işverenlerinin, prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden dolayı Kuruma olan sorumluluğu; idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının tamamının hakedişten mahsup edildiği tarihe kadar devam eder.

...

(8) Piyasadan hazır halde alınıp satılan işlerle ilgili olarak işi üstlenenlere yapılacak hakediş ödemelerinden önce, işi üstlenenlerin idari para cezası, prim ve prime ilişkin borcunun olup olmadığı Kuruma yazılı olarak sorulur ve bir aylık süre içinde Kurumca yapılacak bildirim istinaden borcu varsa hakedişinden kesinti yapılır.” hükmü,

“Görevlilerin sorumluluğu” başlıklı 9 uncu maddesinde “(1) İdare veya ödeme makamı tarafından bu Yönetmeliğin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklerini

yerine getirmeden hakediş ödenmesi veya kesin teminatın iade edilmesi halinde, ilgililer hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.” hükmü,

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının 02.03.2020 tarihli ve 2020/5 sayılı “*Borç Sorgusu*” konulu Genelgesinin “*III. Kamu İhale Kanunu Dışında Düzenlenen Borcu Yoktur Belgeleri/Yazıları*” başlıklı bölümünde “*1- İhaleli İşlerde Hak Ediş Ödenmesi İçin İstenen Borcu Yoktur Yazıları*

...
Bu bakımdan idarelerce, ihale yoluyla yaptırdıkları işleri üstlenenlere yapılacak her hak ediş ödemesinden önce;

Hizmet alımı ve yapım işleri için, ilgili ihale konusu işyerinden dolayı,

İhale suretiyle piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslim işleri için, işverenin merkez adresindeki işyerinin tescilli bulunduğu ünite tarafından, İl Müdürlüğünde işlem gören tüm işyerlerinden dolayı,

Kuruma muaccel hale gelmiş borçlarının bulunup bulunmadıkları hususu sorgulanacaktır.” hükmü,

Söz konusu Genelgenin “*IV- Hak Ediş Ödemeleri Sırasında İşverenlerin Muaccel Borçlarının İdarelerce Elektronik Ortamda Sorgulanması*” başlıklı bölümünde “...
İhale konusu işin piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslimine yönelik olması halinde, öncelikle söz konusu işleri üstlenen işverenlere ilişkin işyeri sicil numaralarının, uygulamada yer alan "Tescil Sorgulama" seçeneği vasıtasıyla ilgili idarece tespit edilmesi gerekmektedir.

"Tescil Sorgulama" menüsünde işyeri sicil numaraları, gerçek kişi olan işverenler için T.C. kimlik numarası girilmek suretiyle "Mernis No İle Tescil Bul" seçeneği vasıtasıyla, tüzel kişi olan işverenler için vergi kimlik numarası girilmek suretiyle "Vergi No İle Tescil Bul" seçeneği vasıtasıyla tespit edilecektir.

Kurumumuz uygulamalarında, her işyerine ayrı sicil numarası verildiğinden, ihale suretiyle piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslim işlerinden dolayı, işyeri sicil numarasının tespiti için T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası girilmek suretiyle sorgulama yapıldığında, aynı işverene ait birden fazla işyeri sicil numarası ile karşılaşılabilir. Bu durumda, işverenin merkez adresindeki işyerinin tescilli bulunduğu il kodu ile listelenen geçici ve daimi tüm işyerlerinden dolayı yasal ödeme süresi geçmiş borçları sorgulanacaktır.

Örnek 3: Piyasadan hazır halde alınıp satılan mal teslimi işini üstlenen ve merkez adresi Ankara’da bulunan 1234567890 numaralı vergi kimlik numaralı (B) Limited Şirketinin işyeri sicil numaralarının tespiti için ilgili idarece, "Vergi No İle Tescil Bul" seçeneğinden yapılan sorgulama sonucunda,

01.01.1038120.006
01.01.1097841.006
01.02.1096884.006
02.02.1114874.006
01.01.1063874.034
01.01.1118965.021

*nolu işyeri sicil numaralarına ulaşıldığı varsayıldığında, Ankara’nın il kodu 006 olduğu için, ilgili idarece, anılan işverenin Ankara ilinde kurulu işyerlerinden Rüzgârlı Sosyal Güvenlik Merkezinde işlem gören 01.01.1038120.006, 01.01.1097841.006, 01.02.1096884.006 nolu ve Ulucanlar Sosyal Güvenlik Merkezinde işlem gören 02.02.1114874.006 sicil numaralı işyerlerine ilişkin borçları sorgulanacak ve varsa yasal ödeme süresi geçmiş borçları hak edişinden kesilerek Kurum hesaplarına aktarılacaktır. **Buna karşın, anılan işverenin merkez adresinin bulunduğu il dışında faaliyet gösteren 01.01.1063874.034 sicil numaralı***

(İstanbul'da işlem gören) işyeri dosyası ile 01.01.1118965.021 sicil numaralı (Diyarbakır'da işlem gören) işyeri dosyalarının borçları ise sorgulanmayacaktır.

...” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde;

1. Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşların, kanunla kurulan kurum ve kuruluşların ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların tebligat adreslerini sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden onbeş gün içinde ilgili üniteye bildirmek zorunda olduğu, ihale konusu işin, piyasadan hazır halde alınıp satılan malın temini olması halinde bu işlerin idareler tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeyeceği,

2. İdareler yaptığı ihaleler sonucunda işverene ödeyeceği her hakediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının bulunup bulunmadığı hususunda sorgulama yapmak ve sorgulama sonucunda borcunun olmaması halinde ödeme yapabileceği,

3. Piyasadan hazır halde alınıp satılan işlerle ilgili olarak işi üstlenenlere yapılacak hakediş ödemelerinden önce, işi üstlenenlerin idari para cezası, prim ve prime ilişkin işverenin merkez adresindeki işyerinin tescilli bulunduğu ünite tarafından, İl Müdürlüğünde işlem gören tüm işyerlerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel hale gelmiş borçlarının bulunup bulunmadıkları hususu sorgulanmak suretiyle işlem yapılması gerektiği.

4. İşverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borcunun bulunması halinde borçlarına mahsup edilmek üzere idarelerce hakediş tutarından yapılan kesintinin ödeme belgesinde gösterileceği ve kesilen tutarın muhasebe kayıtlarına intikalinden itibaren 15 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeneceği,

değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM

Gereği

.....Belediye Başkanlığına

Bilgi

..... Valiliğine

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl
Müdürlüğü)